

УДК 615.47

Наталія ШУШЛЯПІНА¹, к.м.н., доцент,

Юлія ТЕРНОПОЛ¹, студент,

Софія ХУДАЄВА², студент

¹ Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна, e-mail: shushliapina_nataliia775@ukr.net, yoternopol.2m18@knmu.edu.ua

² Харківський національний університет радіоелектроніки, м. Харків, Україна, e-mail: sofia.khudaieva@nure.ua

ОПТИЧНА ВІДЕОЕНДОСКОПІЯ НОСУ ТА ІМПЕДАНСОМЕТРІЯ В ДИНАМІЦІ ЛІКУВАННЯ ТУБАРНОЇ ДИСФУНКЦІЇ У ХВОРИХ НА ГОСТРИЙ ВІРУСНИЙ РИНОСИНУСИТ

Анотація. Запропоновано використання методів оптичної відеоендоскопії носу та імпедансометрії в динаміці при лікуванні тубарної дисфункції у хворих на гострий вірусний риносинусит. Розглянуто діагностичні можливості та особливості комплексного застосування даних методів для профілактики розвитку отиту при гострому вірусному риносинуситі.

Ключові слова: відеоендоскопія, риносинусит, імпедансометрія, тимпанометрія.

Гострий риносинусит – одне із розповсюджених захворювань верхніх дихальних шляхів. Поширеність варіюються від 6 до 15% в залежності від параметрів дослідження [1, 2]. Автори зазначили, що бракує досліджень, які характеризують пацієнтів із гострим вірусним риносинуситом та супутніми хворобами. Одним із станів, пов'язаних з гострим риносинуситом, є дисфункція слухової труби. Цей тісний анатомо-фізіологічний зв'язок слухової труби з носоглоткою, порожниною носа та приносними пазухами утворює «риносинусо-тубарний комплекс». Порушення дренажу з носоглотки має великий вплив на функції слухової труби [3, 4]. Незважаючи на тривалість часу вивчення цієї проблеми, залишається багато остаточно не з'ясованих питань. Особливо це стосується питань детальної діагностики порушень функції слухової труби, які безпосередньо пов'язані з порожниною носу та приносних пазух і потребують застосування декількох методик обстеження, які водночас є і лікувальними засобами. Тому, необхідно детальніше вивчення взаємовпливів патологічних змін верхніх дихальних шляхів на функції слухової труби з метою попередження патології порожнин середнього вуха [5, 6].

Метою дослідження є розгляд основних методів, які забезпечують запобігання тубарної дисфункції у хворих на гострий риносинусит.

Під наглядом знаходилось 15 хворих з гострим вірусним риносинуситом, які знаходились на амбулаторному лікуванні у лікаря оториноларинголога навчально-наукового медичного комплексу ХНМУ «Університетська клініка ХНМУ». Вік досліджуваних був від 18 до 45 років. Всім хворим виконувався огляд за допомогою ендоскопів фірми Storz з оптикою під кутом 0° за загальноприйнятою методикою, при якій оцінювався стан носових ходів, носових раковин, остіомеатального комплексу, носової перетинки та слизової оболонки з послідовним пропонуванням хворому провести акт ковтання з наступною оцінкою механізму відкриття слухової труби у сповільненому варіанті. Патологічні зміни визначались у вигляді набряку слизової оболонки порожнини носа, гіперемії та ін'єкції судин, з боку слухової труби визначались явища ендосальпінгіту. Методика ендоскопічного відеообстеження стану глоткового вічка слухової труби проводили сумісно з імпедансною тимпанометрією. У більшості хворих відмічалась гіпофункція СТ – тобто І ст. тубарної дисфункції. В більшості випадків після ковтка визначався Тип «А» при якому внутрішньобарабанний тиск знаходиться в межах 20...25 мм. вод. ст., що співпадає з показниками норми. Для уточнення процесів стану глоткового вічка слухової труби при необхідності проводився трансоральний оптичний огляд носоглотки ригідними ендоскопами з кутом огляду 70° – оптична епіфарингоскопія [7, 8]. Методика ендоскопічного відеообстеження стану глоткового вічка слухової труби в динаміці

після лікування елімінаційної ендоназальної іригаційної терапії в поєднанні з муколітиками для корекції мукоціліарним кліренсом носа і слухової труби, проводилась лікувальна гімнастика (кінезитерапія) на тубарні м'язи, глотки, шії. З метою посилення роботи м'язів, що приймають участь у розкритті слухової труби, та покращення носового дихання виконуються лікувальна гімнастика (кінезитерапія), а саме спеціальні вправи. Гімнастичні вправи полягають у витягуванні та втягуванні язика, масаж язиком піднебіння, «штовхання» язиком переднього ряду зубів, піднебіння, ковтання і посилене жування з закритим та відкритим ротом; вправи на м'язи шийного відділу хребта. Ці вправи активізують механізм відкриття просвіту слухової труби, покращують дренажну функцію слухової труби та носової порожнини. Це найбільш фізіологічний метод лікування і ефективніший метод запобігання туботимпаніту.

У результаті лікування по результатам відеоендоскопічного дослідження зникає набряк слизової оболонки носу, зменшується секреція секреторними клітинами та відновлюється дренажна функція. Ці явища обумовлені виключенням судинозвужувальних імпульсів зі сторони симпатичної системи, підвищенням проникності судинної стінки. Данні тимпанограми відповідають типу «А», при якому внутрішньобарабанний тиск співпадає з показниками норми. Надана схема є профілактичним заходом дисфункції слухової труби та попередження захворювання сальпінгоотиту. Перспективою роботи є проведення різних проб дослідження функції слухової труби з визначенням ступеня ураження останній.

Література

1. Пухлик Б. М. Актуальні проблеми діагностики і лікування алергічного риніту/ Б. М. Пухлик // X з'їзд оториноларингологів України (Судак, 22-25 травня 2005 р.).– Судак : Преса України, 2005.
2. Інформаційні технології підтримки прийняття рішень при визначенні порушень носового дихання : монографія / О. Г. Аврунін, Є. В. Бодянський, В. В. Семенець, В. О. Філатов, Н. О. Шушляпіна. – Харків:ХНУРЕ, 2018. – 132 с.
3. Сучасні методи діагностики респіраторно-ольфакторної функції: монографія / О. Г. Аврунін, Я. В. Носова, В. В. Семенець, В. О. Філатов, Н. О. Шушляпіна. – Харків : ХНУРЕ, 2021. – 150 с. ISBN 978-966-659-300-2.
4. Аврунін О.Г., Бодянський Є.В., Калашник М.В., Семенець В.В., Філатов В.О. Сучасні інтелектуальні технології функціональної медичної діагностики – Харків : ХНУРЕ, 2018. – 248 с. doi: 10.30837/978-966-659-234-0.
5. Биогенные микро и наночастицы и их аллергенное действие / Д. И. Заболотный, И. В. Гогунская, Л. В. Забродская // Журнал вушних, носових і горлових хвороб.– 2009. – № 4.
6. Avrunin, O., Kolisnyk, K., Nosova, Y., Tomashevskyi, R., & Shushliapina, N. (2020). Improving the methods for visualization of middle ear pathologies based on telemedicine services in remote treatment. Paper presented at the 2020 IEEE KhPI Week on Advanced Technology, KhPI Week 2020 – Conference Proceedings, 347-350. doi:10.1109/KhPIWeek51551.2020.9250090.
7. Аврунін О. Г. Методы и средства функциональной диагностики внешнего дыхания / О.Г. Аврунін, Р. С. Томашевский, Х. И. Фарук. – Харьков: ХНАДУ, 2015. – 208 с.
8. Аврунін О.Г., Бодянський Є.В., Семенець В.В., Філатов В.О., Шушляпіна Н.О. Інформаційні технології підтримки прийняття рішень при визначенні порушень носового дихання: монографія.– Харків: ХНУРЕ, 2018. – 125 с.